

SVERIGES RUNINSKRIFTER

UTGIVNA AV

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

ANDRA BANDET

ÖSTERGÖTLANDS RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AV

ERIK BRATE

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1911
[111410]

9. Vinnerstads kyrka, Aska hd.

Pl. II. Fig. 2.

Litteratur: O. Klockhoff, *Meddelanden från Östergötlands Fornminnesfören.* 1903, s. 26; Brate, *Reseber.* 1904, 1907.

Runstenen står nu invid huvudingången till Vinnerstads kyrkogård, lutad mot muren, upptäcktes 1877 och satt då, liksom vid mitt besök 1904, i kyrkans vapenhus, som tak i en nisch i väggen med begynnelse- och slutraden utåt vapenhuset, och 68 cm synlig längd; den sträckte sig åt höger, åt inskriftens början och slut, under muren 23 cm, åt vänster blott obetydligt. Runstenen togs ut vid kyrkans reparation 1897—98.

Runstenen beskrives och tolkas av O. Klockhoff på följande sätt: »Stenen utgöres af en kalkstenshäll; nedre delen är borta, hvarigenom en del af ristningen gått förlorad. Äfven på sidorna äro bitar afslagna, så att de enskilda runorna endast delvis äro bevarade. Den nuvarande höjden är 140 cm., bredden 40—45 cm. På vänstra sidans öfre del är stenens kant formad till något, som möjligen skall föreställa de yttre konturerna af hufvudet på det vanliga »runstensdjuret» och står i omedelbar förbindelse med de ormslingor, hvaraf stenens inre fält uppfylles. Därigenom delas runslingan, som löper utefter stenens kanter, i två delar.

Stenen är mycket förvittrad, så att ej blott ormslingorna inuti densamma utan äfven runorna äro svåra att skönja. Inskriften börjar längst ned till vänster, afbrytes af hufvudet och fortsätter sedan utefter öfre kanten och hela högra sidan. Jag läser den på följande sätt, hvarvid skadade eller osäkra runor sättas inom [ ].

. . . [t] . rista : s[it]n : pisa : e[ft]ir : asu : muþur : sin . . .

Då Brate 1904 såg stenen, syntés endast . rista : s och på motsatta sidan asu : muþur. Den afslagna delen nedtill har säkerligen innehållit namnet på stenens upphofsman samt ordet lit (∅: lät) samt på motsatta sidan det af sin felande a. Osäkert är ordet sitn. Efter s synas ett par streck, af hvilka det första ser ut som runan för i; det andra kan

tillhöra ormslingorna, som här afbryta runristningen. Där ofvan återupptages ristningen med t, af hvilket den högra bistafven är säker, den vänstra däremot icke. Sammanhanget fordrar ordet stin, i hvilket alltså bokstäfverna t och i skulle råkat byta plats. Jag anser därför, att man bör läsa: . . lit rista stin pisa eftir asu muþur sin(a), d. ä. . . . lät resa denna sten efter sin moder Ása.

De inre ormslingorna hafva en mycket konstrik flätning, påminnande om Kagastenen (Österg. Fornm.-för. tidskr. I, s. 18).»

Anm. Till Aska hd hör kanske ock fyndorten för den guldrakteat med runinskrift, som O. Montelius, *Fornvännen* 1906, s. 148, visar vara präglad med samma stamp som Vadstena-brakteaten, ehuru man sedan skurit bort så mycket av kanten runt omkring, att endast obetydliga rester av runorna nu synas. Fyndorten är ej närmare känd, men den lär vara hittad i närheten av den från Motala norrut gående järnvägslinien och köpt vid Mariedam i Närke, helt nära gränsen till Östergötland. Under sådana förhållanden torde den i runverket lämpligast behandlas tillsammans med Vadstena-brakteaten.

2. Ög. 9. Vinnerstad.

